

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)

19 ianuarie st. v.
31 ianuarie st. n.

Ese în fiecare duminică.

Redacțiunea:
Strada principală 375 a.

Nr. 3.

ANUL XXVIII.

1892.

Pretul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.
Pe $\frac{1}{4}$ de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Puterea lui Dumnezeu e mare.

(Poveste din Rodna veche.)

A fost ce-a fost, că de n'ar fi fost, nu s'ar pomeni... A fost odată o păreche de oameni, un bărbat și o femeie, și ei aveau o fată — dar apoi așa fată, cum numai rar se mai află în lume, mândră și frumoasă, harnică și sănătoasă, cât să-i cauți sora în șapte țări. Și o iubiau părinții și o țineau ca pe apă pușină, și era dragă la totă impregiurimea; îi mergea vestea cale de trei zile. Dar când era ea mai fericită, când era ca o rugă, de prindeau a-i veni pețitori — remase orfană de mamă. Acum se începura zile negre pentru bieta fată, că tată-s'o se însură de nou și luă de soție o vedană, care încă avea o fată ca mama pădurei de frumoasă. Și mama cea maștihnă, vești bine, trăgea foc numai la oia ei, prindea parte numai la fata ei, tot pe ea o guguliă, tot pe ea o imbracă mai frumos, ce avea mai bun tot ei îi da, iar bieteii orfane-i aruncă numai ca la câne câte o cărmogă și numai ca la cerșitori câte o haină. Dar orfana tot nu se arată a fi mahnită, numai când o ajungea dorul de mamă, numai atunci o vedea supărată, altcum era tot veselă și harnică, ca mai înainte.

Odată trecea p'acolo feciorul împăratului cu taberele și vedând-o atât de frumoasă, așa tare se îndrăgosti în ea, cât vru să o ieie chiar de femeie; o și peși dela maștihioia, dar fiind că tatăl fetei nu era acasă, abi-i spusă că se vină când va fi și el acasă. Din minuta aceea maștihnă era pară de foc și cătran de măniosă pe bieta orfană, că: își dicea ea: numai atata mi-ar mai trebui, să o las să se facă împărătesă, atunci vai și amar de capul meu va fi, că știu că mi-a respălat bunătățile ce i le-am făcut. Așa se gândi maștihioia, apoi se puse și plăti la un ștregar de tâlhăroi să omora pe bieta orfană și drept semne cumcă o-a omorit, să-i aducă mânilor din glesne și hainele toate de pe ea. După aceea se duse maștihioia acasă și dișe orfanei: fată hăi! putore, somnăre, cară-te iute până la mătușe-ta din satul vecin și adă ițe și spată să-ți pun să țezi crătinte, că te pețesc și tu o haină bună n'ai pe tine.

Bucuria orfanei, că și-a face și ea crătinte noue, că de când intrase maștihioia în casa lor, numai haine lăpedate de alții purtase. Se puse deci iute pe picior de cale și hai ca vântul către satul mătușei sale. De abiă așteptă să ajungă acolo, să-i spună cine o pețescă și să

vină repede cu ițele și cu spata să-și pună crătintele cele de mirăsă. Când ajunse înse în mijlocul unei păduri prin care trebuia să treacă, îi ținu hoțul calea și-i spusă őrzin că el îi plătit ca să o omora și să-i taie mânilor de prin glesne și să le ducă maștihioiei, dimpreună cu toate hainele ei.

Plâns-a bieta fată, rugatu-s'o în cote și în genunchi înaintea hoțului ca înaintea lui Dumnezeu, să se milostivescă și să-i cruțe viața. În urma urmelor, de atata plâns și rugăciune și inima hoțului s'a muiat. Iacă, deci i-a diș: viața ți-o lăsa-o, dar palmele și hainele trebuie să le duc maștihioiei, că de unde nu — poate că mai reu va fi. Și așa și făcu: desbracă pe orfană până la pielea, îi taie mânilor de prin glesne și plăcă către casă, după ce face pe fată să jure că altul și mai mult la casa lor nu s'a mai întorce. Fata s'a jurat, apoi s'a dus prin cea pădure pustiă, dând din drum în lături, că i-ar fi fost rușine să se întâlnească cu cineva pe drum, așa cum era ea acum, olăgă și desbrăcată. Și s'a tot dus ea așa prin pădure fără să știe că încătă merge, până ajunse la un gard mare de spini și prin gard vedea în grădina feluri și feluri de lisnițe bune și frumoase. Cu mare greu trecu prin gardul cel de spini până în grădina, dar trebuia să treacă cum va pute, că câteva zile nu mâncase nimic, numai cu apă din bălți își stimpărase și fômea și setea. După ce se vedu odată în grădina cea frumoasă și plină de lisniță, uită toate necasurile, mâncă la prune, mere, pere și alte lisnițe de gândiai, că nu se mai vedea sătulă, că era leșinată de fôme. Dar cum nu avea săraca mâni, adecă palme și degete la ele, nu putea prinde numai cu gura lisnițele, și mai mult prădă — decât mâncă, deci în urma ei se puteau vedea multe lisnițe începute ori mâncate de jumătate. Așa petrecu ea în grădina aceea câteva zile, vești bine, când vedea că intră cineva acolo, ea se ascundea prin buruienile de pe lângă gard. Dar grădina aceea era chiar a împăratului și împăratul era om gingaș.

Odată mergând el prin grădina, dă mai către fund de pome nici mâncate — nici lăsate, numai pome judecate, începute, batjocorite. Și se face foc de mânje și chiamă pe grădinar înainte să-i dea afară pe cel ce cuteză a face un lucru ca acela, că nici ei nu veduseră pe nime. Deci împăratul dădu poruncă la un regiment

de soldați să incungiure grădina și să prindă pe ori cine ar putea să intre în lăuntru.

După ce bieta fată se vedu iarăș singură, mai lovindu-o și fómeea și neștiind despre porunca împăratului nimic, dă să iasă iar din buruiene și să-și potolască fómeea cât de cât cu câteva lisnițe. Dar deabia eși din buruiene și soldații o și ocoliră și o duseră înainte împăratului. Rușinea ei! că eră în pielea golă. Dar împăratul, om cuminte, ca împărații, numai decât cunoscu că nu de bună voie, ci de mare nevoie a cutezat ea a intră în grădina lui; deci o întrebă cu frumosul: cine e? de unde? și ea respunse plângend numai atăta: Sânt o bieta orfană ológă, m'am rătăcit și resbindu-me fómeea, am cutezat de am intrat în grădina să-mi stimpăr fómeea cu vre-o doue lisnițe, dar iertă-me, fii bun, mări-ta, că mai mult n'oi cuteză să fac lucrul acesta să știu c'oi chiar muri de fóme.

Împăratul atăta s'a induioșat de vorbele bieteii fete, încât nu numai că nu a pedepsit-o, dar a poftit-o în lăuntru și a lăsat să o imbrace frumos și să-i deede mâncare și o chiliuță de locuit.

Nu șcicia bieta fată cum să mulțămescă mai frumos bunului împărat pentru atăta bunătate; plângea și versă lacrimi ca bobul de bucurie.

Intr'aceea nimereșce acasă și feciorul împăratului dela peșit, dar eră supărat de mórte, că nu-ș aflase fata pe care-și pusese ochii, gândiai că pământul a inghițit-o. Părinții ei i-au spus că au trimis-o până 'n satul vecin la o mătușă și bagsemă a dat ceva dihană de lup peste ea, că altu și mai mult nu s'a întors acasă. Tare ingândurat eră bietul fecior. Dar tată s-o l'a mângăiat, ca bătrânii: Nu te supără din semă 'n afară, dragul tătucului, că șcii dișă: Lumea-i mare, fete-s multe, și mai mari și mai mărunte, mai mândre, mai dragostóse, și-i află și tu borésă.» Dar feciorul numai oftă și gândia: Ceru-i mare, stele-s multe și mai mari și mai mărunte, luminoșe, sclipicioșe, dar ca ea nu-s de frumoșe.

Peste câteva zile, cum, cum nu, destul că feciorul dă cu ochii de bieta ológă și cum o vede — îndată o cunoșce și nu mai póte de bucurie. Nici nu mai stă locului, ci îndată spune părinților, că uite draguța lui îi aici și el numai pe acea o voeșce de soție. Însedar îi spun părinții că uite: nu face bine, că nu-i din nēm de craiu nici de împărat, ba încă-i și ológă... că el ținea numai una: ori me lăsați să o iau pe ea, ori nu me însor. În urmă se invoiră și părinții și cât clipești îmbrăcară pe bieta ológă ca pe o crăiesă și o cununară cu feciorul împăratului. Nuntă se făcu mare, nuntă împărătescă, care ținu nici mai mult nici mai puțin, ci trei sēptemăni deplin.

Dar nu mult după nuntă veni la împăratul carte dela un împărat din vecini — fiind că feciorul nu-i luase fata — să iasă la bătaie. Acum ce eră să facă? Să mērgă împăratul bătrân și neputincios ori să mērgă fecioru-so, care numai de o lēcă de vreme eră însurat? Hotăriri să mērgă feciorul. Și merse el și nu se mai întorse trei ani deplin acasă. Dar în vremea aceea multe s'au întemplat pe la ei p'acasă. Că uite cum o fost:

Muierea cea ológă, nevēsta feciorului de împărat, a remas tārósă și când s'a plinit vremea a născut doi copii, parte bărbătescă, dar nu mândri, și frumoși altcum, fără chiar cu pērul de aur, ca din poveste. Bucuriă bătrânilor atât eră de mare, de nu se póte spune. Îndată și scriseră carte la fecior în bătaie cum stă lucrul, ca să se bucure și el. Dar pe acele vremi nu erau poște, nici telegrafe, nici cară de foc, ci cărțile le trimiteau prin ómeni, plătiți anume. Deci și împăratul dădu cartea

la un soldat și-i dete drumul până unde va da de stăpănul cel tiner. Mergend el așa, ca cu porunci împăratești, îl apucă sēra într'un sat și intră la primarul și ceru cortel. Și primarul îl indreptă chiar la haita de măști-hóie, de care ve spusem mai nainte. După ce se aședă soldatul în gazdă, prinse la vorbă, ca ómenii, mai despre una, mai despre alta, până în urmă îl întrebă gazdele că unde umblă numai singur? Iar el le spuse din fir în pēr cum feciorul împăratului e cu óstea în bătaie și cum muierea lui, care e ológă de mâni a născut doi băiați, parte bărbătescă, cu pērul de aur, și acum îi duce carte. Măștihóia numai decât se nădăi cine-i muiere la feciorul împăratului, deci numai nu plesniă de necaz, că — pe când ea o credea mórta — are doi copii cu pērul de aur și e muiere la feciorul împăratului. Deci se gândi și resgândi ce ar fi de făcut? Destul că ostașul, ostenit de cale cum eră, s'a culcat și a adormit, iar găzdóia i-a luat cartea, a cetit-o și a scris alta și a pus-o la ostaș să o deede feciorului de împărat. Dar ea a scris în carte așa, că ológa a născut doi căței și ca să le deede respuns ca să o alunge cu căței cu tot dela curtea împărătescă. A doua zi soldatul plecă și peste câteva zile ajunse unde erau armădile și dete scrisórea la stăpănul seu cel tiner. Acela cum ceti scrisórea, făcu o carte nouă în care scrise că: ori ce a născut femeia lui, să o țină la curte până va ajunge el acasă.

(Finea va urmă.)

I. POP RETEGANUL.

Singurătate și tăcere.

Cu sēra cade și rēcórea,
Iar vēntu-adórme 'n vr'un desiș;
Ascult cāntānd privighiātorca
Ascunsă 'n próspețul frunđiș.

Cu sborul gândurilor mele
Nemărginirea 'mbrățișez:
Un cānt me 'maltă pān' la stele,
Un dor me face să visez.

Singurătatea și tăcerea
Le dă și mai nespūs avēnt
Și-mi farmecă adāne plăcerea
D'a nu-mi reaminti că sūnt!

Singurătatea și tăcerea
De pace vecinică-mi grăiesc
Și 'n lumi ce nu cunosc durerea
Me duc, me 'ndómnă să trăiesc.

Singurătate și tăcere!
În sinu-ve ne-am plāmădit;
Cu presupusa-ne putere
Ve turburām necontentit;

Cu patimi sgomotóse, triste,
Ve asurđim, pān' ce, în voi
Ne 'ntórcem, — resturi pesimiste,
Că setea liniștei d'apoi!

Singurătate și tăcere!
În voi visez și uit că sūnt;
Dar farmecul de-odată piere:
De calmul vostru me spāmănt.

Ce sterpicione 'n tot pētrunde!
Tot ce-am visat păreri . . . , schintei . . .
Aș vré să fug de ea . . . dar unde,
Când e în lume locul ei?

Privighiătorea cântă, cântă
Ascunsă 'n prospētul frunziș . . .
Pe mine inse me frământă
Desgustul pus d'a curmeziș . . .

Bolintin, aprilie 1891.

RADULESCU NIGER

Medicina poporală.

Credințe, datini, doftorii și descânțece poporale.

XXVI.

Cursórea.

Intrebuintéză și pune pe bolnav să ródă rădēcina de stinžăniță vĕnĕtă.

Séu: Caféuă din ghindă de gorun.

Séu: Gutăne putrede uscate, rase pe răzală și pisate bine în pivă și ferte în vin roș cu țimet (scorțisórá) și cunișóre.

Séu: Nucă de mare (nucșórá) fĕrtă în vin roșu carele străcurându-se asemenea celor mai de sus, se dá bolnavului călduț.

Séu: Ferbe córne și bé zamă din ele, iar córnelé le mânăncă.

În Recita-rom. se usitéză, că vrăjitórea cu astfel de ocasiuni, mai ales la băeți mici, i pune jos pe vatră, îi ocoleșce cu un cerc făcut din călți, pe cari îi aprinde și când e flacăra mai mare, o ocoleșce cu jorđi de sânger, ȓicĕnd:

Fugi móșă, ruginóșă,
Că te ard cu călți
Și te bat cu jorđi,
Până sângerezi,
Lasă pe N. curat,
Că destul ȑai necurat.

Și de-odată îl răpeșce din cercul cu foc, fuge cu el la légă unde-l acopere bine să nu se védă, ocolindu-l de nou ca și în cercul de călți și repetând vorbele.

XXVII.

Limbricii.

Se curăte pruncii de ei, décă li se dá zamă de prune ferte (uscate) la întorsul lunei, pe inima gólă.

Ai (usturoi) pisat, cu lapte călduț (diminĕța) la apusul lunei (lună nouă) și la întorsul lunei (pătrarul ultim).

Séu: Se mai face din făină de secară aluat subțirel cu apă din riu și li se dau bolnavilor pe nemăncate.

Séu: Se amestecă cu trușie (pecmez) de prune, întisă pe pâne, semĕnță de țipeu (Ziegarsammen).

XXVIII.

Frigurile.

Acéstă bóla este una din cele mai lățite la poporul nostru. Se crede că se capĕtă din mănăcarea pómĕlor crude și după aceea să bé apă.

Frigurile, ȓic babele, lasă pe om, décă bé dintr'odată un păhar de vin roșu, în care a fost pus o lingură de piparcă (ardei) pisată, ori hirian.

Séu:

Ferbe caféuă, străcoră-o, în acea cafea ferbe un mănunchi de pelin și străcurată de nou, bea zama aceea amară, acoperindu-te în pat cu 9 țóle (haine) ca să asuđi.

Séu:

Caută unde afli véra câte un fir de fragă singur crescut, ia din acestea 9 fire din rădēcină și ferbe aceste 9 rădēcini în 3 dl. vin roșu până sécă vinul de jumĕtate, să se străcóre și să se bé.

Este și descântec pentru friguri și anume:

Se ia un ou de găină (ori altă hórá), se sparge la capul tĕmpit, se lapĕdă puținá ghijă (cóge), apoi se dá bolnavului să scuipe în el.

Se taie dela bolnav din ficcare unghie câte un dărăbel (dela mâni și picioře), care asemenea se pune în ou și se amestecă cu un firicel de mătură umblată ne'ntreupt, până ȓice:

Când oul ásta ar zămisli.
Décă cloța ȑar cloci
Și puul din el ar plecá,
Când cloța ȑo strigá,
Cu piciořele ar umblá,
Cu aripile o sbrú,
Cu ochii o vedé,
Cu gura o cântá
Și grăunțe o mănăcá,
Atunci,
Nici atunci,
Să mai tremure,
Să cutremure pe N.
Frigurile,
ȑiorile,
Tremurile,
Cutremurile,
Voi frígurilor!
Și ȑiorilor!
Din cap,
Din ficat,
Din dĕnți,
Din jigăriți,
Din brațe,
Din mațe,
Din inimă,
Din slăbină
Și din splină,
Din fiere,
Din picioře,
Din tóte vénele,
Din tóte ósele,
Cari pe N. ȑați tremurat,
Cu fríg ȑați mĕiorat,
Eșiți,
Fugiți,
La munți,
Muți, surđi,
Unde nu-i țandrá sárită,
De voinic táiată,
Nici cântat de cocoș,
Nici vact de moș,
În dealuri necănite!

¹ Românul necăjindu-se pe fiul seu, îi ȓice: «Mai bine nu te-ai fi năstănit!»

Prin petri marmurate,
De ómeni ne mai umblate
Și prin mări necunoscute,
Iar pe N. lăsați-l curat etc. etc.

S. LIUBA ȘI A. IANA.

Reynolds înțeleptul.

— Comedie în 2 acte, de Eugen Scribe și Monvel. —
(Urmare.)

Scena III.

Elena, Reynolds.

Reynolds. Capul îmi este așa de greu, așa de os-
tenit...

Elena. Incât de nu vei luá séma, poți să-ți perđi
memoria!

Reynolds. Nici odată, nici odată nu voi uitá ce ve
datoresc; suferiam așa de mult, nu mai șcieam unde
sunt; cărțile mele, marele meu uvraj ce-l incepusem,
le-am fost uitat pe tóte; nu mai gândiam nimic; trebuia
să mor... Un frig mortal și o lingóre stranie inghe-
țase tóte simțirile mele... și, când am deschis ochii,
văđui, lângă patul meu, un ánger... M'am cređut trans-
portat în ceruri...

Elena. (Suridénd.) Pentru un înțelept, pe care-l sti-
mez și onorez, greșéla este mare.

Reynolds. Da, vėd greșéla mea acum. Nu eram
incă în ceruri. (Privind-o.) Dar cerul se scoboria cátrá
mine.

Elena. Da, cerul, și apoi doctorul pe care am tri-
mis să-l aducă; căci fără densusl...

Reynolds. Da! vechiul meu amic Schultz, amicul
familiei mele; uitasem de a-l chemá, și ar fi fost prea
reu din parte-mi ca să mor fără el; și el mi-a bănuít
mult... și nici odată nu me voi puté ajutá față cu dlui
amėndoi.

Elena. Mi se pare că eu îți sunt datóre; voind
să-mi dai lecțiuni din limba italiană și franceză, dta, dle
Reynolds, un om așa de înțelept, e prea mare onóre.

Reynolds. Nu; dar vi-i lesne de a veni aici, de óre
ce ședeți în aceeaș casă și nu e decát câteva scări de
suiț; și în fiecare đí când ve vėd viind cu bėtrána Ca-
teriná...

Elena. Îți intrerupem lucrările!

Reynolds. Nu, acésta me repauséză, me distréză,
ca o frumósă poesie de Goethe séu de Klopstock; și-mi
pare că 'n acca đí mi-i mai bine.

Elena. (Viu.) O! eu voi veni în tóte đilele!

Reynolds. Nu îndrăzniam să ve propun.

Elena. Cu tóte aceste, dle Reynolds, acésta va fi
mai târđiu, căci trebuie să plec pentru trei luni.

Reynolds. Să pleci! și pentru ce dar? să părăsești
lecțiunile! studiul!...

Elena. Trebuie; trebuie să fac în fiecare an o călė-
torie la un moș al meu, care-i fórte bogat, și a căruí
singurá moștenitóre snt eu.

Reynolds. Ce impórtá bogăția pe lângă știință?

Elena. Negreșit; dar mama, care ține puțin la ști-
ință, și mult la avere, n'are altă avere decát acésta casă
în care locuim; și pentru a nu se sfádi cu moșul meu,
ea me trimite să petrec trei luni la țérá; eu plec chiar
în astá diminetă, și am venit să-mi icu adío.

Reynolds. Trei luni! e fórte mult; ai să uiți ceca
ce șcii; mi-i uitá si pe mine, póte!

Elena. O nu! nu crede, căci în ist an călėtoría
acésta me necăjește și me infricoșéză...

Reynolds. Și pentru ce óre te infricoșéză?

Elena. Pentru că moșul și mátușa mea, voesc...
să me mărite.

Reynolds. Să ve mărite! e curios! cum póte cineva
a se căsătorí! asta nu mi-ar fi intrat nici odatá în minte.

Elena. Nici mie; dar îți spun dtale, în care am
incredere, pentru a-mi đice ce gándești.

Reynolds. Ce gándesc eu despre căsătorie? —
Nu șciu.

Elena. Cum? dta, care ești așa de invėtat și de
înțelept!

Reynolds. Tocmai pentru asta. În autorii noștri
vechi și moderni, snt tot atátea rațiuni pentru căsătorie,
câte snt și contra ei; nu amintesc, că acum câtva timp
am aruncat și eu câteva idei pe hártie.

Elena. Și unde e aceea hártie?

Reynolds. Nu șciu; am atátea... (*Aratá mésa.*)
Colo póte, între cealalte; de le voi regási, vi le voi trimite.

Elena. Ve mulțumesc. Căt despre mine, ori cari
ar fi sfaturile dtale, îți fágăduesc că le voi urmă. Adío,
dle Reynolds.

Reynolds. Adío... (*Plecă capul, viséză câtva timp,
apoi reincepe a lucrá la mésa.*)

Elena. (*Revine timid.*) Eu aș mai avé ceva să-ți
spun, dar nu îndrănesc. (*Vėdénd pe Reynolds care nu o
ascultă.*) Scumpul meu profesor!...

Reynolds. (*Viu.*) Ah! te-ai înturnat?... cu atât
mai bine.

Elena. Nu, eu nu plecasem; și vėd că iar ai ince-
put deja a lucrá.

Reynolds. (*Ridicându-se.*) Așa, lucrez totdeuna când
am vr'o supėrare; cu lucrul uiți totul.

Elena. Chiar și pe cei mai buní amici, nu-i așa?

Reynolds. Nu, dar lipsa lor. Ce voiai să-mi spui?

Elena. Veđi că tocmai aici e greu; venisem ca
să-ți vorbesc, și mi se pare că me voi duce îndėrėt fără
a deschide gura. Dta nu ești bogat, dta nu voesci ni-
mic pentru lecțiunile ce le dai, și eu am cerut pentru
dta dela moșul meu, un loc de profesor...

Reynolds. Pentru mine! o! ve mulțumesc, păstrați-l
Elena. Me refuzi?

Reynolds. Acel loc póte fi trebuincios altora; și eu
nu am nevoie; manuscrisurile mele, lucrările mele, iată
esistența mea; și tot ce ar puté să me distragă, chiar
pentru a me face fericit, mi-ar păré cea mai mare ne-
norocire; voi murí aici, cu péna în mână, în mijlocul
cărților mele, ca un resboinic pe câmpul de bătăe! mórte
mai puțin gloriósă, dar póte tot atât de trebuinciosă.
Am aici (*ducénd mâna la frunte*), aici, un uvraj care
me va secá înainte de timp... dar ce-mi pasă... Vie-
țuit-a cel ce, după mfi de mfi de đile, nu lasă în urma
lui decát o amintire stėrpă? Dar, decá scurtând chiar
din cursul vieței sale, el șcie a se face trebuincios tutu-
ror semenilor sei; decá scrierile sale, invăpáiate cu un
foc divin au luminat țéra sa, pe care el o onoréză, sting-
gă-se fáclia đilelor sale, căci el nu móre; infruntând
mormėntul, prin, binefacerile sale, el va viețui în vecnicie.

Elena. Ah dle Reynolds, nu vorbí astfel.

Reynolds. Acest uvraj, Eleno, îl vei cetí după mine;
n'am scris decát doue volume, și vor fi șese în totul...
e cam lung, totuș îl vei cetí; mi-o promiți; cineva tre-
buie să aștepte un astfel de devotament dela amicii sei.
Îți vei đice póte: «Acésta e lucrarea unui Vėnturá-vėnt,
unui visător, — dar a unui visător onest, și acest visă-
tor fusese amicul meu.»

E A.

Elena. O! dar îmi va fi întotdeauna.

Reynolds. E, mai ales, un capitol, în care am gândit la dta; cred că l'am scris cu o încredere elocventă, cu încredere caldă... și îmi pare acum, că el ar pute fi mai bine... Da, da, în «De Amicitia sua», Ciceron n'a spus nimic care să se asemene; el n'a vorbit de amicitia femeilor. — «Qua a Diis immortalibus nihil melius habemus, nihil dulcius...» nu știu, dulcius sau jucundus e în text?

Elena. Nici eu nu știu nici atâta...

Reynolds. Bine zici; me duc să ved... Unde este Ciceron al meu? unde l'ar fi mestecat nedumeritul de Hantz? Aha! îl citiam eu seara pe când me desbrăcam... și l'am strâns colo, în odaia de culcare. (*Ese.*)

Scena IV.

Elena singură.

Elena. Da, în camera sa, după cum crede el; cât îi de distrat și de original! de-aș pute să-l scutesc de a mai căuta. El a spus Ciceron, — poate să-l găsec pe masa asta. (*Caută printre cărți.*) A! o hârtie scrisă de mâna lui. (*Ceteșce.*) Asupra căsătoriei... E tocmai ceea despre care îmi vorbii adă dimineață; să citim: «Inconveniențele căsătoriei.» (*Ceteșce încet, și se oprește înspăimântată.*) Ah! Dămine!... n'as fi crezut nici odată, că ar fi existând atâtea... Dar toate acestea sunt adevărate, nimic mai adevărat; și numai gândind, simt că tremur de-a binelea. Cine vine?... doctorul... (*Strânge hârtia și o ascunde în busunărul pestelcii.*)

Scena V.

Schultz, Elena.

Schultz. (*Salutând.*) Domnișora Miller! Eram sigur că o voi găsi aici.

Elena. Și de ce, dle doctor?

Schultz. Am văzut în antret pe bătrâna Caterină, guvernanta dvăstre, care așteaptă să se sfârșescă lecția, lecția care trebuie să ve plictisescă mult.

Elena. Poți zice așa ceva, dta care cunoști pe dl Reynolds? Când el uită un moment cărțile sale, — și de multe ori el voiește să le uite pentru mine, — poate fi o conversație mai plăcută decât a sa, mai atrăgătoare?... L'aș ascultă, de-ar vorbi chiar ziua întregră.

Schultz. Cred și eu; l'am văzut de multe ori prezențor, atent, chiar galant...

Elena. Intr'adevăr; e de multe ori, — fără să presupuie.

Schultz. Dar, îndată ce un manuscris, un volum vechiu sau o medalie i-a isbit vederea, nu mai e același om, el trăește într'un alt secol. Dar unde e în acest moment?

Elena. Este colo, — caută un Ciceron.

Schultz. Ce spui!... ce lucru amabil! Să uite pentru placul anticității, pe o tineră și frumoasă persoană ce se află la el.

Elena. Dar uite, — iată-l, dle doctor. Adio, eu me duc.

Schultz. (*Reșinând-o.*) Și pentru ce să ve duceți? prezența dvăstre îi place mai mult decât a ori cărei alte persoane.

Elena. De sigur că te va preferă pe dta.

Schultz. (*Suridând.*) Nu cred.

Elena. Ba da, ba da!

Schultz. Dar pe dvăstre, ca eleva lui, el ve iubesc pe prea mult.

Elena. Mai puțin decât pe dta; — da, îmi aduc bine aminte, căci singur mi-ai spus-o. El iubesc mai mult pe cei bătrâni. Adio, dle doctor. (*Ese.*)

(Va urma.)

N. A. BOGDAN.

Pe lângă casa ta...

(Dedicată dșorei E...)

Pe lângă casa ta trecând
Eu te-am zărit prin geam,
Și de atunci ori și când
În gând pe tine te-am.

Cu drag în ochii-ți am privit,
Cari străluciau ca stea
Și focul lor mi-a încălzit
Ușor inima mea.

Tu dulce-atunția mi-ai zimbîit,
La ce am și crezut,
Că eu voi fi mai fericit
Din ăst frumos minut.

Și dulce vorbe de amor
În taină mi-ai șoptit,
Încât cuprinsă de-un sfânt dor,
Pe tine te-am gândit.

Și multe lacrimi ferbinți
Adese ai versat,
Încât ele m'au scos din minți
C'un dulce sărutat.

Chiar ânger, fată, te credeam
În sfânt amorul meu:
Oh! înc' atunția nu șicam
Că-i fals sufletul teu.

Azi înțedar te ved plângend,
Minciună-i plânsul teu
Și înțedar te ved zimbînd,
E mort sufletul meu.

ELENA.

Femeia de lume cu greu rămâne femeia bărbatului
lui seu.

Dău iertă, natura inse nici odată.

Carmen Sylva.

Omennii sînt cugetările pămîntului.

Boerne.

Esemplul nașce eroii.

Etienne Charavay.

Mai lesne poți dobândi doispredece dușmani noi,
decât să isbutești a te scăpa de unul vechiu.

Richelieu.

Politica e ca păiangenul: un animal de pradă.

Carmen Sylva.

SALON.

Portocale.

Ce se făcuse Liviu?... Nu-l vădusem de o săptămână și-mi era dor de el...

— Nu cumva e bolnav?... îmi diceam eu.

Se putea prea bine ca să fie așa. Îl șciam bolnavicios și tușiă adese-ori o tuse secă, neprevestitoare de multe zile.

Îl iubiam mult. Îl iubiam mai înteu pentru că era sărac ca și mine, și al doilea pentru că era strein aci în București.

Fusesem colegi de liceu și de pe băncile școlii începușe prietenia noastră care se urmase apoi și în viața de amărăciune și de miserie...

Ne întâlneau sêra la cafenea și acolo, în fața unei cafele ne împărtașiam durerile și suferințele dîlnice, mângâindu-ne inse cu speranțele deșarte ale unui viitor apropiat pe care noi, în aprinderea tinereții noastre, îl vedeam strălucitor ca un sôre...

El se vedea deja profesor la facultate, academician, ministru chiar la culte... Era student în litere...

Eu zimbiam și în gând me vedeam cel mai mare orator din cameră, cel mai bun avocat și... de!... iaca și ministru de justiție, pentru că învățam la drept și învățam bine...

Ce de proiecte mărete aruncate în sgomotul asurător al cafenelei și dispărute odată cu fumul greoi de tutun răspândit în strînta cafenea...

Și așa, sêra cu sêra trecea, și când ne despărțiam, eram mângăiați în suflet și curajul nașcea iarăș în inima noastră cu mai multă vigôre, ca să-l pierdem din nou a doua zi în munca aspră, doborâtore, a vieții!...

Dar acum ce se făcuse?

Trecuse săptămîna și el nu mai venise pe la cafenea...

De sigur era bolnav...

Me dusei la el...

Locuia într'o fundătură, fôrte departe de centru.

În totă odăița lui, — umedă și dărăpănată, — un singur pat de lemn, o mêsă de brad, câteva cărți și o viôră...

Viora aceea era totă mângăierea, totă viața lui...

De multe ori îl ascultam cîntînd, și sunetele ce scotea din cordele viorei mi-aduceau fără voie lacrimi în ochi, așa erau ele de duiose, așa erau ele de jalnice sub puterea arcusului seu...

Am ajuns la locuința lui... În odaie era întuneric, cu tôte că era nôpte și gêmurile erau așa de înghețate că nu se putea zări nimic prin ele...

O presimțire durerosă îmi strinse inima...

Dômn!... nu cumva o fi... îmi dîsei eu.

Nu-mi viniă să isprăvesc vorba...

Bătui la ușa gazdei, care era pe aceeaș prispă cu ușa lui.

O babă eși pe prag.

Liviu nu e acasă? o întrebai cu tremurînd.

— Oh! de mult, dle, respunse ea.

— Dar unde e?

— La Colțea de cinci zile. E bolnav reu, sêrmanușul... A vîrsat și sînge...

N'am mai ascultat-o...

M'am depărtat zăpăcit și urechile îmi vijiau, aușiam par' că mereu.

— Colțea... sînge...

Săracul Liviu!... Va să dîcă eră pierdut!...

Nu mai eră dar nici o nădejde de scăpare!...

Vream să me asigur cu ori ce preț de starea lui... Dar nu puteam în clipile acelea... Era prea târziu și apoi la spital nu e voe decît ziua, și atunci joia și duminica...

Din fericire a doua zi eră joi...

Me dusei acasă, dar nu dormii totă nôptea...

Me gândii la bietul băiat, străin în mijlocul atător ômeni, și multe lacrimi am vîrsat...

*

A doua zi me îndreptai spre Colțea.

Trecînd prin piață văđui niște portocale frumoșe într'un coș la un oltean.

Me gândii că i-aș face plăcere mare lui Liviu decă i-aș duce vre-o câteva.

Cumpêrai vre-o cinci și-mi umplui busunarele...

Și așa, încărcat, me dusei la spital...

Me lăsară numai decăt să intru. Era ciasul de vîsită pentru prieteni și rude...

Un prieten, — intern al spitalului, — pe care-l întâlneau prin coridor, me duse în sala în care zăcea Liviu...

Nenorocitul:... Era de necunoscut!...

Ochii fugiseră în fundul capului și fața, numai pielea pe os, era mai albă ca un giulgiu...

Simții că me podidesc lacrimile când îl văđui...

D'abiă me cunosc.

Eu îi dădui portocalele.

Le lăsă să cađă pe patu-i de durere și îmi zimbi cu tristețe...

— Ce-ai? îl întrebai eu induiosat.

— Nu mi-e bine, îngănă el, am friguri și...

Nu putu să sfêrșescă. O tuse convulsivă îi tăia vorba...

Câteva picături de sînge petau cârpa în care scuipace.

— Ce sete mi-e, șopti el, după ce i se potoli accesul de tuse. Of ce sete mi-e!...

Me grăbii să-i găuresc o portocală și i-o dădui...

El o apucă cu amîndouă mînile și început s'o sugă cu lăcomie, pe când doue lacrimi străluciră în cîoda ochilor lui stinși.

— Mulțumesc!... dîse el după ce sfêrși; mi-a făcut mult bine...

Și capu-i obosit, cađu pe pernă și ochii i se închise.

Adormise.

Îl lăsai să dormă și plecai din spital plîngînd ca un copil!...

A treia zi, pe o vreme posomorită de tîmnă, un car trist urcă jalnicul deal al Filaretului...

Un singur om mergea după car prin tina care ajungea până la glezne.

În car era prietenul Liviu...

După car eram eu, singurul seu prieten...

MARION.

Speranța este cea după urmă monetă a inimei, prin care nenorocita natură omenescă cumpêră ultima ei emoțiune.

Cănele, pisica și șorecele.

— Snová. —

Ci-că de mult, pe vremea când se coboră Dumneșeu pe pământ, că nu-l scârbise încă într'atât fără-de-legile ămenilor, încât să nu mai vrea să dea ochi cu ei, ar fi tras într'o ăi la casa unui român, care avea, ca tot omul la casa lui, pisică, căne și... șoreci.

Pisica, pe vremea aia, nu se tolăniă în căldură pe vatră ca astăzi, ci sta p'afară ca și cănele. Acum venind Dumneșeu, ce s'a gândit hōța de pisică? «Măre, să 'ncerc să vedem n'oi putē face pe Dđeu să me orânduiescă și pe mine să stau în casa stăpânului, iar nu p'afară? că vine câte-odată câte o afurisită de iernă de să-ți iei câmpii de frig și de ger.»

Și făcū pisica o jalbă ș-o inmână lui Dđeu, când îl brodi singur; Dđeu — bun cum e — cum a vđđut ce cere pisica, cum s'a milostivit și i-a indeplinit cererea, a orđnduit care va să ăică ca d'acolea 'ncolo, pisica să nu mai stea p'afară, ci în casa stăpânului.

Cănele, biet, nu șcicia nimic de pisică, numai vđđū că nu dă cu ochii de ea totă ăiulica.

— Ce s'o fi făcut? se gândiă el, să fie bolnavă pe undeva?... Nu putea s'o brodēscă cu nici un chip. Tocmai pe sēră, iacă se pomeneșce cu pisica lângă el.

— Ei, dar ce te-ai făcut ađi pisico, de nu te-am mai vđđut de loc, ai fost bolnavă?... o intrēbă cănele.

— Ba nu, slavă Domnului, despre sănătate n'am să me plâng, respunse pisica, dar am stat în casă.

— Mă-ă! făcū cănele, în casă, ăi?... Păi cum așă?

— Iaca bine; m'am rugat de Dumneșeu, de m'a orđnduit să stau d'acū 'ncolo în casă, iar nu să tremur ca o vargă p'afară.

— I-oi-te mē, noroc, pe capul teul!... ăise cănele mirat; căci n'am și eu parte ca tine.

Și puse ochii în pământ gāndindu-se cu grōză la viscolile care-l rizbiau iernă, la gerul care făcea să-i inghețe și inima în el și la ploile reci de tōmnă care-l pētrundeau până la os și-l scuturau ca p'un prins de friguri.

Apoi ridică ochii asupra pisicei.

— Nu e vr'un rost să-mi faci și mie ceva? o intrēbă el.

— De, eu șciu, respunse pisica... oi să 'ncerc.

— la 'ncercă, pisicuțo, că și eu ți-am făcut ție multe binuri... numai de câte ori te-am puricat, când stam amēndoi vēră unul lângă altul!

Și pisica hotări să facă o jalbă și s'o dea lui Dđeu, ca dca căne, căci cănele nu șcicia să facă jalbă.

Dar după ce o făcū, — pân' să i-o dea lui Dđeu, care plecase prin sate să mai aline alte necazuri, — o puse p'o poliță în casă, și mai eși p'afară, că eră cald în ăiua aia.

Pân' să se întōrcă ea d'afară, pân' să vie Dđeu, până una până alta, un blăstemat de șorece, nemāncat de vr'o trei ăile, că nu gāsise nimic, mirosi hārtia și cum-cum se urcă pe poliță ș-o rōse bine.

Când veni Dđeu, pisica fuga la poliță să-i dea jalba cănelui, dar jalba eră rōsă, prăpădită de dinții șorecelui așă de reu, încât nu mai eră vrednică să pue Dđeu mâna pe ea. Și fiind că atunci plecă, și jalba nu se pōte face așă, cât ai clipi din ochi, bietu căne nu se putū folosi cu nimic și remase tot p'afară.

Iar când eși pisica să-i spue ce se 'ntēmplase, cănele se 'nfuriă, gāndind că din'adins ăice pisica așă, fiind că n'a vrut să-i facă binele și o luă și mi ăi-o scutură

nițel, dar bine. Pisica iarăș de necaz, că șorecele o făcuse să piardă prietenia cănelui, se otări, un' l'o prinde să-l bată și să-l mănānce, și d'atunci ci-că are necaz cănele pe pisică, și pisica pe șorece.

DUMITRU STANCIU.

B o n b o n e.

Copii teribili.

— Mămișo, ce fericită ești!

— De ce, puiule?

— Dēcă te-ar durē dinții, ăi-i-ai putē scōte îndată din gură.

*

La un restaurant.

— Băete, ce ai rece?

— Piciōrele, domnule. Nu-s în stare să merg de frig ce mi-i la piciorē!

*

Pe bulevard:

— Trebue să te coste scump pālăria asta!... Cāt ai dat pe ea?

— Nu șciu... Când am luat-o nu eră negustorul în prāvălie.

*

X. care are o frică fōrte mare de sōcre, s'a hotărīt să remāe flăcāu:

— Veđi! — ăice el unui prieten: — Cel mai mare reu pe care poți să îl faci uneii sōcre, e să nu îi iei pe fiică-sa de nevēstă.

*

— Aveți dōmnă un servitor arab?

— Da.

— De ce, atunci îl faceți să pōrte cravată albă?

— Ca să șciu de unde se 'ncepe capul!

*

Intre douē amice.

— Da, bărbatul meu mi-a iertat prima: greșclă...

— El e mai bun decât al meu, care abiă mi-a iertat pe a patra.

E a.

— La portretul din nr. acesta. —

Epocă a visurilor frumōse, când totul e senin, când viēta ne suride, când nu cunōșcem decât sentimentul fericirii, de ce treci atāt de iute?

Cine n'a avut atunci o ființă, căreia i-a ăis numai «ea», pentru care ș-ar fi jertfit bucuros viēța și tot?

Un astfel de ideal poetic se represinteză prin ilustrațiunea din nr. acesta.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Știri literare. *DI I. Pop Reteganul* rōgă pe toți aceia cari au primit liste de abonament la opul «Datine și credințe populare» să le innapoicze până 'n 1/13 februarie la tipografia «Aurora» în Gherla ori la dsa în Rodna-vechă. — *DI G. P. Protopopescu*, vechiu stenograf din București, a publicat acolo un tractat de stenografie. — *DI Ronetti Roman*, care de multă vreme n'a mai publicat nimica, va reapăre în publicitate la București, cu o nouă poemă intitulată «Ivan.»

Reviste, foi și diare. *Buletinul Societății geografice române*, partea a doua, pe trimestrele 3 și 4 ale anului 1891, partea II «Orașul Galați» de Moise N. Pacu, profesor în Galați, a apărut la București. — *Liberalul*, diar politic, a apărut la Buzeu.

Revistă literară străină. *In limba franceză:* «Histoire de la Revolution» de P. Janet, membru al Institutului; o lucrare mai mult istorică-filosofică, decât povestitoare; *Guy de Maupassant*, a cărui stare mentală în timpul din urmă a ajuns periclitată, a început în anul trecut un roman intitulat «L'Angelus» care se petrece 'n timpul resboiului prusso-francez din 1870; medicii afirmă, că autorul în curând va fi în starea d'a pute continua lucrarea sa. — *Victor Cherbuliez*, mult cetitul romancier, a dat la lumină un volum intitulat «Profils étrangers», în care se ocupă cu caracterizarea lui Bismarck, Beust, Crispi, Vilhelm Humboldt etc.; *Albert Delpit* a scris un roman nou cu titlul «Passionément», în care vorbește de femeia secolului al 20-le; *Lepage de Villeroy*, un poet nou, a publicat un volum de poezii «Le Calvaire», prefața e scrisă de Copée. — *In limba germană:* «Geschichte des Preussichen Staats» de dr. Ernest Berner; *Adolf Glaser* a publicat la Lipsca un roman intitulat «Wulfhilde», care zugrăvește viața poporală germană din secolul al 13-le.

TEATRU și MUSICĂ.

Opereta »Craiu nou« la Biserica-albă. Despre succesul reprezentării în Biserica-albă a operetei «Craiu nou», teclul de V. Alecsandri și musica de neuitatul nostru compatriot Ciprian Porumbescu, succes apreciat foarte favorabil și de câtră diarele germane «Südungarische Reform» și «Die Neva», o persoană competentă scrie părintelui decedatului Ciprian următoarele, pe care le reproducem din «Gazeta Bucovinei»: «Numai atâta am fi dorit, să fiți de față și să auziți cea mai sublimă, mai perfectă și dumnezească musică ce a compus marele spirit, fericitul Ciprian Porumbescu. Orchestra militar, ca cel mai renumit dintre orchestrele militare, vădând că ce tesaur de artă are să învețe, s'a pus cutotă ambiția și stăruința, ca să eșercite și așa să o predea, precum a fost intenția creatorului ei. Și i-a și succes. Maiestrul dirigent al capelei, cu numele Pospizil și Korb mi-au dis: «Domnule, această bucată nu e operetă, ci operă întregă pentru scenele teatrelor mari, iar nu pentru diletanți. Dvostre n'aveți idee ce farmec și câtă melodie de artă e pusă în această piesă.» Tot astfel de judecată au exprimat și generalul și șeful miliției și tot corpul oficerilor. Capacitățile civile streine, care ne-au onorat cu prezența lor, s'au exprimat asemenea. Toți au regretat că, talentul creator al acestei opere a apus... Pentru rolul lui «Moșu Corbu» ne-a sosit ca oștepe dl. Butnariu, profesor din Brașov, care de patru ori a prezentat acest rol sub fericitul Ciprian...»

Operetă română nouă. Dl Eugen Ceaur Aslan, tinerul compositor musical român, a terminat de scris dillele acesteia o operetă comică, la care lucruse de mai mult timp. Opereta e într'un act. Atât libretul, cât și musica sânt datorite dsale. Dl Aslan a scris mai multe piese musicale, între altele și serenada «Lasă-me să te sărut» cântată cu mare succes de dna Darclee pe timpul debutării sale la București, în primăvera anului trecut. Se crede, că noua lucrare a dlui Aslan va fi primită cu căldură din partea publicului musical.

Societatea de lectură din Brașov a studenților dela gimnasiul român gr. or. a ținut în duminica trecută o ședință publică, la care a asistat lume multă. Studentul T. Eremia a cetit lucrarea sa despre haiduci, care a fost foarte bine primită. C. Comanescu a fermecat publicul cu baritonul seu melodios. Iord. Popovici a declamat cu mare succes anecdota «Jidanul călare» de Th. Speranță. Iar studenții O. Bejiu, I. Bordea, I. Ioanovici, O. Vas, P. Givulescu și C. Dure au predat inteligent din «Julius Caesar» de Shakespeare, scena II din actul III.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Șciri bisericesti și școlare. *Maj. Sa monarcul* a numit pe dl dr. Stefan Saghin preot și predicator român la catedrala mitropolitană din Cernăuți și a dăruit din casetta sa privată 100 fl. comunei biseriești gr. or. din Măgărei. — *Dl Onisim Țurcan*, fost consilier onorar în direcția fondului religios gr. or. din Bucovina s'a înaintat la rangul de director. — *Dl T. Ionescu*, ministru de culte al României, a studiat proiectul dlui Poni pentru reforma învățământului primar; dsa și-l însușește în total, cu foarte mici modificări. — *Dl Iuliu Papffalvay*, profesor de limba și literatura română la gimnasiul din Oradea-mare și asesor consistorial în diecesa gr. c. a Orădiimari, a fost numit protopop onorar.

Societatea România-Jună a tinerimei universitare române din Viena a publicat raportul seu pe anul administrativ dela 1 octombrie 1890 până 'n 30 septembrie 1891 în anul trecut societatea a avut 24 membri fondatori, 82 onorari, 50 emeritați, 27 ordinari; a ținut 12 ședințe ordinare, 1 literară și 1 festivă; a avut la dispoziție 39 diare; biblioteca conține 1826 opere în 776 volume; starea cassei, fondul neatacabil 9947 fl. 83 cr., fondul de rezervă 500 fl., fondul disponibil 874 fl. 7 cr., averea totală 11,574 fl. 41 cr.

C E N O U ?

Hymen. *Dl Elisei A. Gabor*, învățător în Săcele, se va cunună cu dșora Eleonora I. Popovici la Bod, în 31 ianuarie n.

Șciri personale. *Regele Carol* și principele Ferdinand au sosit acasă la București luni dimineața și au fost întâmpinați la gară de miniștri și alte autorități. — *Archiducesa Maria-Valeria* a născut la 27 l. c. o fetiță; mama și fiica sânt deplin sănătoșe. — *Dl Ioan I. Iapiniu* a fost numit consul general al României în Budapesta. — *Dl Ioachim Nădeșan*, notar la tribunalul r. din Odorheiul-secuiesc, a fost numit subjude la judecătoria cercuală din Orăștie.

Căsătoria moștenitorului de tron al României cu princessa de Edinburg, despre care s'a scris atât de mult, nu se va mai face. Așa cetim șcirea acosta în «Buna Credință», care adaugă, că în cele din urmă familia regală a Angliei ar fi refusat acosta înscuire, după insistențele familiei imperiale a Rusiei.

Conferința națională din Sibiu. La cele publicate în nr. trecut mai adaugem următoarele. În comisiunea de 40, alésă în ziua deschiderii conferinței generale, dl Alesandru Mocsonyi, carele acum întâia-ora a asistat la conferința partidului național, a dat cetire unui esposeu al seu, în care a arătat situațiunea generală a patriei și starea specială în care se află în present ro-

mâinii din Transilvania și Ungaria. Iar pentru a marca poziția românilor față cu această stare, prezintă un proiect de conclud al seu, in 6 puncte. Comisiunea a primit toate punctele, dar la punctul al 4-le, relativ la memorandum, membrul E. Brote a propus ca acolo să se enuncie, ca memorandumul să se așternă fără amânare. Incheiându-se discuțiunea, înainte de votare, dl Ales. Mocsonyi declară in numele seu și al soților sei de vederi și principii, că densesii nu pot și nu vor a luă asupra lor nici o raspundere pentru situațiunea ce se va creă și eventuale rele ce se vor produce prin prezentarea memorandumului fără amânare și deci in timp neoportun; vor respectă votul contrar, dar la esecutarea activă a aceleia nu vor cooperă; solidaritatea partidului trebuie conservată pentru tot cazul, deci minoritatea se va supune votului majorității; in ședința plenară se va prezenta numai un operat, al comisiunii, și acela se va primi fără contradicere ca raportul comisiunii și membrii noului comitet central se vor luă exclusiv din șirul majorității; asupra propunerilor se va votă înteu in comisiune, iar după aceea in ședința confidențială a tuturor delegaților, ambe votările vor fi nominale. Votându-se in comisiune, rezultatul a fost acesta: 18 pentru contrapropunerea lui E. Brote, 19 contra aceleia. In ședința confidențială a tuturor delegaților s'a primit contrapropunerea lui E. Brote cu 78 voturi contra 56. Pentru contrapropunerea dlui Brote au votat o mare parte a delegaților din Transilvania și Ungaria, din Bănat nimene; pentru a dlui Al. Mocsonyi, toți delegații din Bănat și o parte din ardeleni și ungureni. In urmarea declarațiunilor dlui Mocsonyi, membrii comitetului central s'au compus exclusiv din cei ce au votat cu dl I. Brote. In ziua următoare comitetul central s'a constituit astfel: president dr. Ioan Rațiu, vicepresedinti Geoge Pop de Băsești și Eugen Brote, seeretari dr. Vas. Lucaciu, dr. D. P. Barcianu și Sept. Albini.

Alegerile de deputați s'au inceput joi la 28 l. c. Partidul național român, conform votului conferinței din Sibiu, n'a pus nicăiri nici un candidat; cei ce au fost candidați inainte de conferință, făcându-se pendentă candidatura lor dela hotărîrea sibiană, s'au retras. Astfel dintre români s'au ales numai de cei ce nu aparțin partidului național și anume in partidul guvernamental in comitatul Caraș-Severin: la Caransebeș dl Petru Vuia, fost protopretor in Bozovici, la Zorlențul-mare fostul deputat dl George Serb; in comitatul Arad, la Radna fostul deputat dl Ioan Beleş, la Josășel dl dr. Virgil Bogdan avocat in Arad; in comitatul Biharia, la Beiuș dl Gerard Végheș, la Ceica dl Silviu Rezei, cari și pân' acuma reprezentară aceste cercuri. In comitatul Maramureș, cercul Vișeu-de-sus, deputatul de pân' acuma dl Petru Mihali, de partidul lui Aponyi. Adeca 6 guvernamentali și unul de opoziția moderată. Aflăm tocmai acuma, că și la Făgăraș, in cercul Arpașul-de-jos, s'a ales un român, dl Nicolac Șerban, dar nu șcim cărui partid aparține.

Affaire. Relativ la notița noastră din nr. trecut sub acest titlu, aflăm, că dl Andrei Truța n'a refuzat să dea dlui Iuliu Coroian satisfacția cerută, dar a cerut deliberatul prealabil al jurfului de onore, care inse nu i s'a admis. Plenipotențiaiul dlui Truța au redactat despre această o declarațiune, declarând misiunea lor incheiată.

Joc de numere in numărul anului 1892. Anul in care intrăm e insemnat nu numai prin aceea că e un an bisect, ci și prin o mulțime de particularități ale numărului anului 1892. Dcă multiplici cele din urmă

două numere primim pe cei dinteu doi ($2 \times 9 = 18$). Numărul înteu și al treilea adunați dau aceeaș sumă ca și numărul al doilea adunat cu al patrulea ($1 + 9 = 8 + 2$). Dcă adunăm cele patru cifre primim suma $1 + 8 + 9 + 2 = 20$ Noi ne aflăm in ultimul deceniu inainte de secolul al douedecilea și anume nu numai din cauză că scriem anul 1892, ci pentru că cifra înteu și a treia 1 și 9 dau secolul al 19-lea, iar a doua și a patra $8 + 2 = 10$ al decilea deceniu.

Dnii Babeș și Râmniclean. Intre dnii doctori V. Babeș și Râmnicleanu s'a ivit un incident, despre care au luat notița mai multe diare bucureșcene. Acum aflăm, că dl ministru al instrucțiunii publice a numit o comisiune compusă din dnii profesori Hașdeu, Boerescu și Disescu, care să cerceteze incidentul.

Necrolôge. *Prințesa Ludovica de Bavaria*, mama împărătesei și reginei Elisabeta, a incetat din viață la München, marți, in etate de 85 ani. — *Anna Gall*, văduva fostului protopresbiter Ioan Gall din Abrud, zelosa presidentă a reuniunii femeilor române din Abrud, Abrudsat și giur, a incetat din viață la 7/19 ianuarie, in etate de 56 ani. O gelesc: Anna m. Furdui, Ioan Gall, fii; Iosefa Ciura, soră; Carolina Gall, vęd. protopr., sócră; Romul Furdui, protopr. ginere; Ioan, Laura și Romul, nepoți; Ecaterina Gall, dr. Iosif Gall, membru in casa magn.; Iulia Ranta, Vasiliu Ranta, jude, Alesandru Ciura, par. gr. cat. cumnate și cumnați. — *Marica Dolian*, fiica dlui Ioan Dolian, factor al tipografiei diecesane din Gherla, a repausat la 23 ianuarie, in etate de 19 ani. — *Dr. Atanasiu Șandor*, profesor emerit la institutul pedagogic din Arad, fisic consistorial etc. a murit la Arad, in 15/27 l. c., in etate de 84 ani.

CARNEVAL.

Cronica balurilor române. La 30 ianuarie balul pompierilor voluntari din Blaș; la 31 ianuarie n. balul bisericeii gr. or. din Venetia Orăđii-mari; la 31 ianuarie balul reuniunii femeilor române din Reșinari; la 13 februarie n. balul reuniunii femeilor văduve gr. or. in Brașov.

Balul reuniunii femeilor din Sibiu, in sâmbăta trecută, la 23 l. c. a avut un succes frumos. Presidenta reuniunii, dna Maria Cosma, fiind in doliu, dna vicepresidentă Ioana Bădila a făcut onorurile. Balul a fost și de asta-dată foarte elegant, a luat parte și multă lume străină. Primul cvadril a fost jucat de vr'o 60 de părechi și mai bine. In fruntea comitetului arangiator a stat dl avocat dr. Octavian Russu.

Balul văduvelor in Brașov. Reuniunea femeilor române din Brașov și Săcele pentru ajutorarea văduvelor scăpătate or. res. din Brașov și Săcele va arangia la 1/13 februarie o petrecere cu dans (costumată) in sala otelului Central Nr. 1. Comit. ul arangiator rógă damcle care nu doresc a se prezenta costumate, să imbrace toalete simple.

Balul pompierilor din Blaș. Reuniunea pompierilor voluntari din Blaș va arangia la 30 ianuarie n. bal in sala din otelul «Univers», in folosul fondului seu.

Reuniunea femeilor române din Reșinari va arangia duminică la 19/31 ianuarie petrecere cu dans in edificiul școlei. Vinitul curat e destinat pentru fondul reuniunii.

Balul »Junimii« din Cernăuți s'a amănat din cauza casului de mörte intemplat in familia domnitore. Terminul balului nu s'a ficsat încă.

OGLINDA LUMEI.

Cronică mică. *Bismarck* s'a supărat iarăși și a declarat, că nu va mai lua parte în politica militantă, căci de-acuma înainte voește să trăească în liniște și retras cu totul de lume. — *Marele duce Constantin Nicolaevici*, al doilea fiu al împăratului Nicolae, a murit. El s'a născut la 21 septembrie 1827 și fiica sa cea mai mare, Olga, este regina Greciei. În războiul Crimeii dănsul a avut comanda flotei ruse în Marea-Baltică și în urmă a primit comanda supremă a marinei; dar din cauza că s'a compromis cu nihilistii, Alesandru III la destituit în anul 1882. — *Ministrul Stambuloff* al Bulgariei, făcând dițele trecute o excursiune la țară, ș-a rănit soldul prin un revolver descărcat de sine; unele dițare susțin, că s'a făcut atentat în contra lui.

Telepatia. Pentru lămurirea și aprofundarea științei nouă a comunicării gândurilor și sentimentelor la distanță s'a format la Paris o societate din cei mai mari savanți ai Franciei, precum Richet, Sully-Prudhomme, Ballet, Beaunis și alții, toți profesori universitari. Știința asta nouă se va numi telepatie. Ea presupune existența unei forțe asemănătoare cu influxul nervos său cu forța fizică de care se vorbește în cartea englezului Crookes, capabilă să pună în comunicare la distanță cugetarea omenescă. Precum electricitatea transmite în depărtare scrierea și sunetul, așa forța fizică transmite gândul și simțirea omului. Aparatele receptoare și transmițătoare sunt crierii și sistemul nervos; nu se cunosc înseși firele conducătoare, nevăzute în aer său în pământ. Societatea își propune să descopere aceste fire.

O memorie fenomenală. Narrayan Martand Sukhatme e numele unui Brahmin care a dat dăunădi reprezentării mnemotehnice în fața studenților universității din Bombay. Brahminul e în vârstă de 67 de ani. Pe câmp șede la mesă și joacă cu cineva o partidă de șah, pe care de obicei o câștigă, el joacă în același timp cu o a doua persoană o partidă de cărți, explică unui al treilea diferite frase sanscrite, numeră bóbele de grâu pe care un al patrulea le aruncă asupra lui, estrage în același timp rădăcina cubică dela un număr de trei cifre ridică la gradul al patrulea un număr de două cifre, înmulțește un număr de 13 cifre cu unul de 12 și rezolvă o ecuațiune de gradul întău cu două necunoscute. Aceste opt operațiuni el le face în același timp. Pe lângă acestea, e în stare să rezolve pe dinafară, în cinci minute, probleme matematice pentru cari alții întrebunțază cel puțin cinci ciasuri. Greșeli de calcul el nu face nici odată. Guvernatorul din Bombay i-a dat o diplomă, căci Narrayan Martand Sukhatme are de gând să întreprindă o călătorie prin Europa și să dea reprezentațiuni publice în arta mnemotehnice.

Resbunarea croitorului. Unul din croitorii de frunte din Londra, furnisorul prințului de Wales, se preumblă dăunădi într'un echipagiu, în mijlocul lumii elegante din HydePark. Un mușteriu al său, un lord foarte bogat, viu să-l ia în bătaie de joc și-i strigă cu glas tare: «Hei, dle P..., ia te uită la gherocul ce mi-ai făcut, nu vrea să-mi ședă de loc bine, e prea larg!» Dl P... se coborî din trăsură, rugă pe lord să stea și esamînă gherocul cu atențiune din toate părțile. »Da, Escelență, aveți dreptate!» declară el, și scose o bucătică de tibișir din busunarul jileticii. «Acî, gherocul trebuie făcut mai strîmt; acî iarăși!» Și la fiecare «acî», croitorul trase cu tibișirul câte o linie grósă pe gherocul lordului, pe când lumea strînsă în giurul lor se prăpădiă de rîs. «Și acum, Escelență, decă binevoiti a ve duce la atelierul

meu, fără a șterge pe drum semnele de tibișir, șeful atelierului va face imediat schimbările necesare la gherocul dvóstre!» Cu aceste cuvinte, croitorul salută profund, se urcă în echipagiu și plecă înainte. Lordul inse remase cu gura căscată și nu știu pe unde să fugă, ca să scape de risetele mulțimii.

PENTRU DÓMNE TINERE.

Lămâi, portocale, etc. Lămâile și portocalele sînt fructe foarte trebuincioase în casă. Dar ele se strică foarte repede, căci putredesc la cea mai mică muceđelă. Ca să le păstrezi bine, trebuie să le ferești de căldură și de aer, altfel își perd zama și li se întărește cógia. Cel mai bun mijloc de păstrare e acesta: Iei nisip cât se pôte de fin și-l usuci bine, în cuptor. După ce s'a răcit, așterni o pătură de nisip ca de doi centimetri grosime într'o lădiță; invelești lămâile și portocalele în bucăți de hârtie môle și le așezi una lângă alta, așa ca să nu se atingă între ele. Apoi torni iar un strat de nisip, pui un nou rënd de fructe și așa mai departe până umpli lădița. Peste rëndul de d'asupra torni nisip iarăși ca de doi centimetri grosime și inchiđi lădița.

Mâni albe. Voiți, dómnelor și domnișórcelor, să aveți mâinile albe? Topiți până la saturație săpun brut în apă caldă. Apoi, spélați-ve mâinile în amestec cu pâne. Efectul acestui sistem e foarte bun.

A scóte petele. Cu apa fiertă se scot cele mai multe pete; așa dar puteți inmuia său vërsă numai pe pëta fără a udă totă stofa. Sucul de pátlagele roșii are însușirea de a scóte petele de cernelă și acele care se fac pe rufe de rugina fierului.

Spre a scóte petele de cernelă de pe albituri e bine a se pune puține picături dela o luminare de sparnanțet și apoi să se dea la spelat. Pëtele vor eși fără a lăsă cea mai mică urmă.

DESCOPERIRI ȘI INVENȚIUNI.

Invențiuni noue. Dl I. S. Ipcar, electrician din Craiova, a inventat un comutator electro-automat și o baterie galvanică aplicată pentru lumină, telegrafie de stat etc. — Dl mecanic Georgescu a inventat o mașină pentru a comprimă cantități mari de medicamente pulverisându-le în ucle mici. — Edward P. Trost la Londra a inventat o nonă mașină de sburat; aparatul, cu care se vor face în curënd încercări, imită întocmai forma corbului.

Plóie artificială. Din New-York se anunță: Generalul Dysenfottk e plin de bucurie pentru succesele obținute cu metoda sa de a produce plóie în mod artificial. Esperiențele sale au avut loc la 18 c., în apropiere de Midlaud (Texas). Cerul eră senin și nici un fermier nu s'ar fi așteptat la plóie, cel puțin în timp de o săptămână. Generalul dădú drumul balonului său umplut cu o amestecătură de oxigen și hidrogen și-l făcú să explodeze la o mare înălțime. Totuș, cerul remase senin și barometrul arată vreme frumoasă. După șeece minute dela esplosie, generalul Dysenfottk înălță o mulțime de zmee. De codile lor erau atérnate pachete de dinamită, cari de asemenea esplodară. În sfêrșit, pe un teritor de două leghe pătrate, furé risipite cartușe de dinamită căroră li se dădú foc printr'o sîrmă electrică. Pământul se cutremură de puterea esplosiunilor și fumul se ridică la o înălțime de peste o sută de metri. Incetul cu incetul, cerul se acoperi de nori și o plóie torențială

se revărsa pe o regiune de peste 1000 de leghe pătrate. Generalul Dysenfottk își va continua experiențele, fiind că mai sînt oameni sceptici cari nu vor să credă că esplosiile de dinamită sînt în stare să producă plôie.

Cuirasată aeriană. Se scrie din Londra că dl Hiram S. Maxim, inventatorul turului perfecționat, a inventat un fel de cuirasată aeriană care va naviga prin aer comprimat. Acest aerostat va fi greu de 2800 kilograme și va pute conținea peste 50 de oameni. Își poteri și cine inchipui câte daune va pute produce în oștiră această flotilă aeriană.

Logogrif.

— De Sofia Niger. —

Prima parte, parte are
Să se plimbe când pe mare,
Când pe ocean, — chiar pe rîu,
De-ar fi el până la brâu.
Partea a doua, prea comună,
Numai pentru cai e bună;
Iar întregul... stă sub șea...
O ghicește cine vrea...

Terminul de deslegare e 15 februarie. Ca totdeauna, așa și acum, se va sorti o carte între deslegători.

Deslegarea logogrifului din nr. 35;

Mausoleu
Ison
Halina
Nevoie
Eden
Alibi
Șipot
In
Brindisi
Alcool
Borneo
Alb

Literele inițiale, cetite de sus în jos, dau cuvîn-

Otel și cafea.

Am onoarea a înștiința onorab. public din Biharia și Oradea-mare, că am închiriat pe mai mulți ani otelul Bucșányi, numit:

„OTEL NAȚIONAL”

Oradea-mare, strada Grădinei.

cu 12 odăi pentru oșpeti, cu cafea și restaurațiune de veră și de iernă, pe care le-am aranjat conform trebuințelor moderne.

Mulțumind on. public de încrederea cu care m'a onorat timp de mai mulți ani, îi cer spriginul și 'n viitor, servindu-i și de-acuma înainte **beuturi bune,**

bere Dreher de cea mai alasă calitate, vinuri curate și mîncări gustușe.

Serv umilit

IOSIF SCHÜCH,

arendatorul „Otelului Național”.

(10)

tele: «Mihnea și Baba» — iar cele finale cetite de jos în sus numele: Bolintineanu.

Deslegare bună n'am primit dela nimene.

Poșta redacțiunii.

De ce așd tîrziu... Traducerea nu e reușită, mai ales strofa a doua ar trebui îndreptată. Cercați, decă se pôte.

Teucuiu. Ve mulțumim pentru surprinderea plăcută. Le vom publica pe rînd; una d'ora chiar în nr. viitor.

Șima d. Încă n'am avut timp s'o cetim, căci la începutul anului ni se prea îngrămădesc lucrurile.

Liege. Trimite-ne vr'o corespondență literară și artistică de pe acolo.

Rostock. Detto.

Dui L. C. în S. Căutați în librăriile de acolo, căci noi nu avem nici un exemplar.

Călindarul săptămănei.

Diua sêpt.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sorele
Dumin. lui Zachein Ev. dela Luca, c. 19, gl. 7, inv. 9.			res. 'ap.
Duminică	19 Cuv. Macarie	31 Petru Noi.	7 28 5 1
Luni	20 † C. P. Euthimie	1 Februarie Ig.	7 26 5 2
Marti	21 C. P. Maxim	2 (†) Intr. Chr.	7 25 5 4
Mercuri	22 Cuv. Timotei și Anast.	3 Blasi	7 23 5 6
Joi	23 S. Mart. Climente	4 Veronica	7 22 5 7
Vineri	24 Cuvioșa Xenia	5 Agata	7 21 5 9
Sămbătă	25 † S. Grig. Teologul	6 Dorotea	7 19 5 11

Incepându-se cu nr. 1. anul 1892 și totodata al 28-le dela înființarea foii noastre, rugăm pe toți aceia cari vor să ne spriginască și 'n viitor, să binevoiescă a-și innoi de timpuriu abonamentele. Noi n'avem alte fonduri și ajutore pentru susținerea foii, decăt abonamentele; deci aceste sînt a se plăti regulat înainte.

Proprietar, redactor răspundător și editor:

IOSIF VULCAN.

SPECIALITĂȚI
anume lucruri de mână, arti-
coli de fiori artificiale, vesti-
minte pentru copii, palton, ta-
lali-tricot, precum și cele mai
furi mărunte și de toalete
nove garnisiri de mătase
afă în magazinul lui se
ALBERT FREYBERGER,
ORADEA-MARE,
Olosig, strada principală
(edificiul Bazar).
(10-10)